

Svätej Agáty, panny a mučenice, spomienka; (zomrela. r. 251?)

Podobne ako sv. Agnesa alebo sv. Šebastián i sv. Agáta patrí medzi svätých, ktorých úcta sa rozšírila v Cirkvi už v najstarších časoch. Rímska liturgia zaradila jej meno do kánona (eucharistickej modlitby) sv. omše. O jej živote však máme málo historicky zaručených správ. Najstaršie životopisy, ktoré sa zachovali, pochádzajú z 5. storočia a historické údaje sa v nich prelínajú s legendami.

Sv. Agáta sa narodila, žila a zomrela na veľkom stredomorskom ostrove Sicílii. Pochádzala pravdepodobne z mesta Catanie na východnom sicílskom pobreží. Česť jej rodiska si nárokuje i mesto Palermo, ale vážne dôvody hovoria v prospech Catanie.

Sv. Agáta žila niekedy v polovici 3. storočia. Životopisy o nej hovoria, že pochádzala z významnej a bohatej rodiny. Už v skorej mladosti sa rozhodla žiť v panenstve, aby čo najväčšmi patrila Kristovi. Preto odmietala pytačov, ktorí s ňou chceli uzavrieť manželstvo. Jeden z nich sa jej za odmietnutie pomstil tak, že ju udal rímskym úradom ako kresťanku. Bolo to pravdepodobne v prenasledovaní za cisára Décia (249-251).

Agátu najprv dali pod dozor istej mravne skazenej žene, aby ju tak charakterovo zlomili. Keď sa im to nepodarilo, uvrhli ju do väzenia a postavili pred súd. Sudca najprv skúšal získať Agátu rečami. Keď to nepomohlo, dal ju mučiť. Hrdinskú devu bičovali, píchali, pálili ohňom. Sadistický sudca jej dal i odrezať prsia. Takto zmučenú a skrvavenú Agátu znovu hodili do väzenia. Legenda hovorí, že sa jej zjavil sv. Peter a uzdravil ju. Agátu podrobili novým mukám, ale ona ostala verná Kristovi až do posledného dychu. Zomrela 5. februára. Rok smrti je neistý; pravdepodobne to bol rok 251.

Kresťania preukázali česť mladej hrdinke tým, že uložili jej telo do osobitného, celkom nového hrobu. Podľa legendy na prvé výročie jej smrti nastal veľký výbuch sopky Etny. Hrozilo, že láva zaplaví a zničí mesto Cataniu. Vtedy Catančania, tak kresťania ako aj pohania, začali prosiť svoju umučenú spolurodáčku o pomoc. Vzali plachtu z jej hrobu a išli s ňou proti postupujúcej láve. A láva sa zastavila. Od tých čias oslavujú Agátu nielen ako záchrankyňu Catanie, ale aj ako ochrankyňu pred nebezpečnou sopkou a pred ohňom. V stredoveku nadobudla ľudová úcta svätice i rozličné iné formy.

Úcta svätej Agáty sa rozšírila na kresťanskom Západe i Východe. Mimoriadne silná bola v Ríme, kde počnúc 5. storočím vzniklo na jej počesť vyše desať kostolov. No najväčšmi sa táto svätica uctieva na Sicílii a osobitne v meste Catanii, kde sa na jej počesť konajú každoročne veľké slávnosti.

Životopisy svätých sú spracované z knihy:

ONDRUŠ, R.: Blízki Bohu i ľuďom. Tatran Bratislava 1991.